

#26

únor 2019

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

NA CESTÁCH

Martin Švec

2

TÉMA

Poznej svého senátora

5 Chcete vycestovat do zahraničí?

STUDENT

6

Insolvenční řízení nanečisto

8 Kampa zve po zkouškovém na nový program

9 U nás vaříme pivo poctivě

10

ROZHOVOR

Na středních školách chybí jazyková diverzita

15 Budějovický půlmaraton po osmé

16 Životní zážitek Miloše Velemínského

PROFIL

18

Hudba je očistná

21 Roman Fuchs šedesátiletý

22 Proč je cibule hořká?

24 Dává heslům obsah

26

NA CESTÁCH

V Dublinu učil filozofii pro děti

28 Co se chystá

Vydavatel:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Braníšovská 1645/31a, 370 05, České Budějovice

Šéfredaktor: Miroslav Vlasák

Spolupracovali: Mgr. Miroslav Boček, Mgr. Věra Filipová, doc.
František Hudeček, CSc., Igor Murko, prof. RNDr. František
Sedláček, CSc., Petr Znoj

Fotograf: Aleš Motejl

Grafické práce a sazba: Lenka Kotlárová Popelková (Gra-m)

Jazyková korektura: Lenka Krejčová

Témata, připomínky a náměty můžete zasílat
na mvaslak@jcu.cz

JOURNAL je čtyřikrát ročně distribuován zdarma
na Jihočeské univerzitě, jejích fakultách a dalších
vybraných místech.

Náklad 4000 ks. Tisk: Protisk, s.r.o.

Místo vydání: České Budějovice.

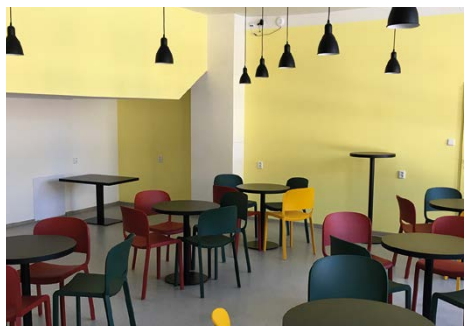
Registrace MK ČR E 21448, ISSN 2336-2170.

1

OTEVÍRÁ SE KAVÁRNA

V pondělí 4. března se v kampusu otevírá nová studentská kavárna.

Otevřeno bude mít od pondělí do pátku, vždy od 7 do 15 hodin. Nabídne kvalitní kávu, čaje a čokoládu, mléčné ovocné koktejly, domácí chlebičky, ovocné poháry a poctivé zákusky. Hosté mohou platit svými studentskými/zaměstnaneckými kartami, případně v hotovosti nebo platební kartou. Samozřejmostí je volná wífi pro návštěvníky.

2

NOVÁ DĚKANKA ZSF JU

V čele Zdravotně sociální fakulty JU stojí nově Ivana Chloubová, kterou loni v listopadu zvolil Akademický senát ZSF JU novou děkankou pro funkční období 2019 - 2023. Rektor Tomáš Machula ji do funkce jmenoval přesně o dva měsíce později. Ivana Chloubová vystřídala dosavadní děkanku Valérii Tóthovou, která vedla fakultu dvě funkční období. Celých těchto osm let byla proděkanou pro studijní a sociální záležitosti, takže prostředí fakulty dobře zná a chce její současně směřování fakulty zachovat a dále rozvíjet. Proděkany se stali Ondřej Doskočil, Vlastimila Ptáčníková, Valérie Tóthová a Friedo Zölzer.

3

REJ MASEK NA PLESE

Beznadějně vyprodaný únorový Reprezentační ples JU se letos konal už po šestadvacáté. Tentokrát ve stylu benátského karnevalu. Návštěvníci vzali téma plesu za své a většina z nich dorazila do DK Metropol v originálních maskách. Jako hlavní host vystoupila zpěvačka a muzikálová herečka Dasha, kterou doprovodil swingový Metroklub Big Band. V komorním sále už tradičně rozjelo svoji tančírnu Swing Trio Avalon, kruhový sál patřil oldies diskotéce. Kompletní fotogalerii najdete na www.jcu.cz.

4

ZAHRAJTE SI VOLEJBAL

Díky partnerství naší univerzity s Jihočeským krajským volejbalovým svazem probíhá od akademického roku 2018/2019 v hale Pedagogické fakulty Na Sádkách Vysokoškolská volejbalová liga. Ta je v úvodním ročníku pořádána formou čtyř

turnajů, kterých se mohou zúčastnit studenti vysokých a vyšších odborných škol z celé republiky. Turnaje jsou organizačně zabezpečeny v kvalitě odpovídající mistrovským soutěžím. Zahrát si ale může opravdu každý. Týmy se mohou registrovat na vysokoskol-skaliga.cz.

POZNEJ SVÉHO SENÁTORA

*„Ty jo, Hanko, tak jsem slyšel, že prej můžu i já volit rektora, to je dobrý, ne?“
„To jako fakt? Hele, Tome, a kdo je to ten rektor?“*

Jasně, tahle fiktivní věta dvou vysokoškolačků je záměrně vyhnána do absurdna, aby přilákala pozornost. Ale nebudeme si nic nalhávat, většina studentů se o univerzitní dění příliš nezajímá. Někteří jsou zcela ponořeni do studia, jiní do bujarých večírků, někteří zase nevynechají jedinou příležitost vycestovat do zahraničí. Naštěstí se vždy najde i několik aktivních jedinců, které zajímá chod fakulty a univerzity, touží ovlivňovat dění a měnit věci k lepšímu. Někteří z nich se stanou studentskými senátory. „To jako, že by můj názor prváka někdo bral vážně?“ pochybuje nevěřící Tomáš u sklenice piva v Kampě. Nemá ponětí, že na každé vysoké škole existuje akademický senát, nejvyšší samosprávný zastupitelský orgán univerzity. A že hlas senátora může být klíčový při rozhodování o milionových rozpočtech nebo o tom, kdo na příští čtyři roky zasedne v čele univerzity. A to nejlepší na konec – v senátu může zasednout i on. Student je přece také členem akademické obce! Takže opustme fiktivní Hanku a nevěřícího Tomáše a pojďme se seznámit se skutečnými studentskými senátory.

SENÁTOROU UŽ V PRVÁKU

Anna Marešová studuje němčinu a výchovu ke zdraví na Pedagogické fakultě. Ve fakultním senátu zasedla hned v prvním ročníku. Není to příliš obvyklé, protože většina prváků se teprve snaží zorientovat v novém prostředí. I Anička zpočátku zápasila se STAGem, ale doufala, že v senátorské funkci lépe pronikne do fakultního života a bude moci něco ovlivnit. „Kandidaturu mi doporučila vedoucí katedry němčiny, věděla, že jsem akční a komunikativní.“ A vyšlo to. „Což bohužel

není až tak těžké, protože mezi studenty není velký zájem kandidovat,“ upozorňuje Anička. Přílišný zájem není ani o samotné volby a volební účast tomu odpovídá. Studenti o nich prý často ani nevědí, zvlášť ti nejmladší. „Pokud studenty něco štvě, ať jdou do senátu a změní to,“ vybízí proto Anička a přiznává, že má na spoustu věcí stále „dětsky“ naivní pohled. Jako senátorka ale vidí do fungování univerzity a má lepší přehled o aktuálním dění. Skrze senát se navíc otevírá cesta do mnoha institucí, od knihovny rady až po nově vzniklý Studentský parlament města České Budějovice.

STUDENTŠTÍ MATADOŘI

Když se do funkcí nehrnou mladí, jsou ke kandidatuře často osloveni „služebně“ starší studenti. Jedním z nich je i senátor Pavel Soukup, doktorand hydrobiologie z Přírodovědecké fakulty. I on souhlasí s tím, že povědomí studentů o tom, co senát dělá, je velmi malé. „Přitom studenti tvoří dvě pětiny rozhodovací síly. Bohužel většina studentských senátorů je v magisterském nebo doktorském studiu. Už třeba nechodí do menzy, nebydlí na kolejích a jsou tak trochu odtrženi od běžných studentských problémů. Já sám jsem jen o pár let starší než studenti, kteří se nám ozývají s problémy, a už teď mám občas problém vcítit se do jejich situace. Jsem už příliš v zajetí výzkumu, impakt faktorů a oponentur,“ říká Pavel, který by rád v dohledné době ukončil doktorské studium, a tím pádem i svoje působení v senátu. Podle něj je tedy „nová krev“ žádoucí a přirozená studentská fluktuace vlastně chtěná. Je totiž nejlepší obranou proti provozní slepotě, která může u každého po letech nastat.

<< Studentští senátoři Matyáš Hryc, Anna Marešová a Pavel Soukup

VE DVOU SENÁTECH

Matyáš Hric, student magisterského oboru Řízení a ekonomika podniku na Ekonomické fakultě JU, zasedá ve fakultním i celouniverzitním senátu. „Nemalou roli u mě hrála i zvědavost. Funkce senátora mi umožňuje vidět, jak fungují procesy rozhodování na nejvyšším místě, kde je přítomné vedení univerzity,“ vysvětluje pohnutky ke kandidatuře. Ve „velkém“ senátu už je v polovině svého prvního funkčního období, které je tříleté. „Většina studentů vůbec neví, že máme jako senátoři možnost ovlivnit opravdu důležité věci. A že jsme tu od toho, abychom zastupovali jejich zájmy a byli prostředníky mezi nimi a vedením univerzity,“ říká. Zasednout v senátu chce i osobní odvahou. Projevit názor před čtyřicetičlenným senátem, vedením univerzity, váženými pedagogy a vědci, může vyjuka-

ného prváka znejistět. „Minimálně vás to ale zbaví přehnaného respektu z autorit,“ vyzdvihuje přínos Pavel. I akademici jsou jen lidé, navíc jsou ochotni komunikovat a studenty by měli brát jako sobě rovné.

NA PIVO SE SENÁTOREM

Ne každý se chce stát studentským senátorem. Nabrat si další časově náročnou agendu do už tak nabitého studentského programu opravdu není pro každého. Pořád ale máte možnosti, jak chodit věci na univerzitě ovlivnit. Tou první je jít k senátním volbám a zvolit člověka, o kterém jste přesvědčeni, že vás bude dobře zastupovat. A ta druhá je delegovat na něj problémy, které chcete na úrovni rektorátu řešit. Občas se zkrátka objeví kauzy, které studenty zajímají a bezprostředně se jich dotýkají. Často souvisejí s ubytováním, stravováním, parkováním

nebo službami v kampusu. „Je tu takový studentský nešvar chodit se všemi problémy za panem rektorem. On je sice studentům otevřený, ale už z podstaty své funkce nemůže vše řešit. Od toho jsme tu my, studentští senátoři,“ říká Matyáš. Pavel má proto jasný vzkaz: „Zjistěte si, kdo je váš studentský senátor. Zajděte s ním třeba na pivo a uvidíte, že vám toho může o univerzitě a jejím chodu spoustu vysvětlit.“ Seznam studentských senátorů uvádíme na konci článku.

SENÁT NA FACEBOOKU

Všech šestnáct studentských senátorů z osmi fakult naší univerzity je sdruženo ve Studentské komoře Akademického senátu JU. „Vždy týden před zasedáním senátu se scházíme v Kampě a probíráme, co budeme řešit. Dřív se něco takového nedělalo a jsem ráda, že se nám podařilo dát věci do pohybu,“ říká Anička. Je důležité být připraven, protože na konci každého zasedání senátu dostává Studentská komora prostor pro řešení aktuálních problémů. Dokonce může sama dát návrh na svolání zasedání Akademického senátu. Není ale nutné čekat na zasedání, problémy je možné řešit okamžitě. Studentský senátor má všude dveře otevřené a ví, na koho se obrátit. „Celý proces se tak zefektivní, protože zajistíme komunikaci napřímo s příslušnou osobou, případně zprostředkujeme schůzku,“ vysvětluje Matyáš. A na závěr to nejdůležitější. Studentská komora založila facebookové stránky www.facebook.com/skasju/. Najdete tam nejen informace ze zasedání senátu, ale hlavně slouží jako živý komunikační kanál mezi studenty a Studentskou komorou senátu. Ušetří to čas oběma stranám. „Pokud řešíte nějaký problém, nemusíte složité pátrat, na koho se obrátit. Stačí napsat na naše stránky a někdo z nás senátorů to začne ihned řešit,“ uzavírá Pavel. ●

Text: Miroslav Vlasák

VAŠI STUDENTŠTÍ SENÁTOŘI:

EKONOMICKÁ FAKULTA

TOMÁŠ BUŘIČ

burict00@ef.jcu.cz

Bc. MATYÁŠ HRIC

hricma00@ef.jcu.cz

FILOZOFICKÁ FAKULTA

JAN VACLÍK

janvaclik@seznam.cz

Mgr. MARTIN DVOŘÁK

sharlay0@gmail.com

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

ANNA MAREŠOVÁ

buriaa04@pf.jcu.cz

Bc. MAREK VORÁČEK

voracm03@pf.jcu.cz

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Mgr. PAVEL SOUKUP

psoukup@prf.jcu.cz

Mgr. TOMÁŠ MINAŘÍK

minart00@prf.jcu.cz

FAKULTA RYBÁŘSTVÍ A OCHRANY VOD

Ing. FILIP LOŽEK

lozekf@frov.jcu.cz

Ing. ROMAN FRANĚK

franek@frov.jcu.cz

TEOLOGICKÁ FAKULTA

Mgr. PAVEL KILBERGR

pavel.kilbergr@gmail.com

Bc. LUKÁŠ MAREŠ

maresl03@tf.jcu.cz

ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

SIMONA BERKOVÁ

berkos00@zsf.jcu.cz

Bc. JAN NEUGEBAUER

neugej00@zsf.jcu.cz

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Bc. VERONIKA HADAČOVÁ

vercahadacova@seznam.cz

Ing. RADIM KUNEŠ

radimkunesstr@seznam.cz

Foto: Aleš Motejl

CHCETE VYCESTOVAT DO ZAHRANIČÍ?

Rektorátní Útvar pro zahraniční vztahy pro vás připravil několik novinek. Tou nejvýznamnější je otevření kontaktního centra, kde vám poradí, jak vycestovat za studiem nebo prací do zahraničí.

Od letního semestru je v přízemí Akademické knihovny otevřeno Kontaktní centrum zahraničního oddělení / International office – contact center. Centrum nabízí všem studentům a zaměstnancům naší univerzity poradenství v oblasti možností studia a stáží v zahraničí. „Současně bude fungovat jako informační a poradenské centrum pro zahraniční studenty a zaměstnance, kteří na naší univerzitě pobývají krátkodobě i dlouhodobě,“ uvedla prorektorka pro zahraniční vztahy Radka Závodská.

Ve spolupráci s Domem zahraniční spolupráce spouští zahraniční útvar také novou kampaň „Studuj. Stážuj. Vyjeď“, která na všech českých vysokých školách pomáhá propagovat nejrůznější možnosti výjezdů do zahraničí – přes stipendijní programy, jako je Erasmus+, až po letní školy a dobrovolnické projekty. Více najdete na www.vyjeď.cz.

V letním semestru se také studenti mohou těšit na pravidelné Erasmus+ nights, které útvar ve spolupráci s Mezinárodním studentským klubem pořádá jednou za měsíc ve studentském klubu Kampa.

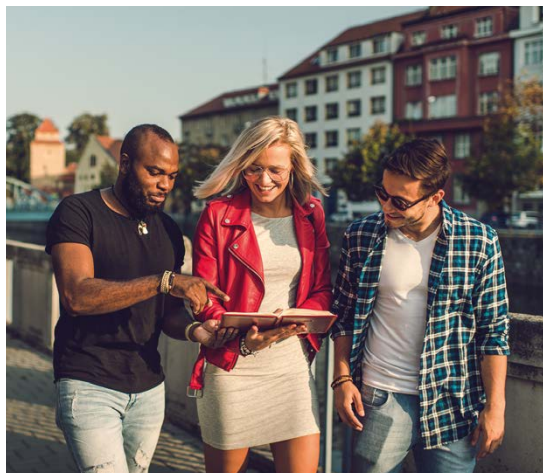
V dubnu se pak uskuteční International Days, kde se studenti dozvědí podrobné informace k různým stipendijním programům. „Také zde potkají studenty, kteří už se z pobytů v zahraničí vrátili, a blíže se seznámí s kulturou, zvyky a gastronomií zahraničních studentů, kteří u nás na univerzitě právě studují,“ doplnila Věra Filipová z Útvaru zahraničních vztahů.

V průběhu května se naše univerzita, stej-

ně jako každý rok, stane součástí celorepubli-
kového festivalu Americké jaro. Ve spolupráci
s našimi fakultami, Ústavem pro česko-ame-
rické vztahy a Mezinárodním studentským
klubem bude připraven program zaměřený
na společensko-kulturní témata a možnosti
studia v USA a zkušenosti našich studentů.
Akci každoročně doplní koncert světoznámé-
ho umělce v aule Pedagogické fakulty. ●

SLEDUJTE:

www.facebook.com/ZahranicniOddeleniJU
aktuální nabídky stipendií a možností stáží
v zahraničí, pozvánky na akce a vše důležité
z mezinárodního prostředí JU
www.facebook.com/InternationalOfficeUSB
stránky určené nejen zahraničním studen-
tům

INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ NANEČISTO

Ekonomická fakulta každoročně pořádá v rámci výuky unikátní simulované soudní procesy studentských týmů. Michaela Ulrychová, studentka magisterského oboru Účetnictví a finanční řízení podniku, uspěla ve dvou kategoriích. Do úzkých dostala dokonce i krajského soudce.

U studentů Ekonomické fakulty příliš nepřekvapí, že hledají zaměstnání už při škole. Čtyřicetiletá Míša Ulrychová začala pracovat v účetní firmě dokonce už ve čtvrtém ročníku obchodní akademie. I když pochází z malé obce u Domažlic, po maturitě místo do Plzně zamířila na Ekonomickou fakultu JU. Nabízela totiž přesně obor, který chtěla studovat – Účetnictví a finanční řízení podniku. Od mala má ráda čísla. Matematika pro ni nikdy nebyla strašák, to už spíše statistika. Studium odborných předmětů ji pomohlo prohloubit znalosti z praxe: „Většina spolužáků už pracuje v nějaké účetní firmě. Je to dobrý základ, ale málokdo u toho chce zůstat. Pracovala jsem s účetním softwarem, do kterého jen natukáte údaje a on je za vás spáruje. Po nějakém čase už vás tahle práce dál neposune. Studujeme současně i finanční řízení, které nám otvírá další možnosti.“ Po druhém ročníku odjela na rok do Anglie a do účetní firmy se již nevrátila. Momentálně pracuje ve znalecké ústavu a to je pro ni větší výzva. „Teprve tady se ukázalo, jak je účetnictví bez pomoci softwaru náročné,“ říká. Podílí se také na vypracovávání znaleckých posudků. K tomu je potřeba elementární znalost práva a právě tenhle předmět ji na fakultě obohatil asi nejvíc. „Škoda, že náš obor není více propojen s praxí. Studenti z jiných oborů mají třeba stínování manažerů, něco takového by se nám také hodilo,“ přeje si. A jak by podle ní měla vypadat správná účetní? Měla by

být koncentrovaná, pečlivá a nesmí se bát zodpovědnosti. „Když něco zaúčtujete špatně ve škole, tak vám to vyučující škrtně. Ale ve firmě už je to průšvih a hrozí penále.“ Míšu ale kontrolovat a hledat chyby baví, možná se jednou sama stane auditorkou, nebo kontrolorkou.

ZAJIŠTĚNÝM VĚŘITELEM

Ekonomická fakulta koncem minulého roku už počtvrté zorganizovala ve spolupráci s Krajským soudem v Českých Budějovicích pro své studenty jedinečnou formu výuky. Jednalo se o simulované soudní procesy studentských týmů, které jsou inspirovány obdobnými výukovými projekty v USA, takzvanými mock trials. Simulace soudních řízení v oblasti insolvenčního práva jako součást výuky na právnické fakultě je v České republice doposud zcela unikátní.

Do insolvence, tedy neschopnosti hradit svoje finanční závazky, se dnes může dostat každý. Zvyšování povědomí u studentů je proto nesmírně důležité. „Mnoho spolužáků podniká nebo plánuje podnikat jako OSVČ, takže to mohou brát jako poučení, kam až situace může dojít a jak ji řešit. Má to větší efekt, než se učit nazpaměť teorii,“ má jasno Míša. Improvizované insolvenční řízení vypadá na první pohled jako hra. Studenti všech oborů nejprve utvoří týmy a rozdělí se na skupinu zajištěných věřitelů, nezajištěných věřitelů a dlužníků. Ti nejlepší pak míří ke krajskému soudu. Vše je jako ve skutečnosti, přítomný

byl krajský soudce i insolvenční správce se zvláštním oprávněním, kterých je v republice jen několik. Simulace probíhala na modelu krachujícího maloobchodu s několika prodejny. „Náš tým si vybral pozici zajištěného věřitele, to znamená, že naše pohledávka vůči dlužníkovi byla zajištěná jeho majetkem. Měli jsme tak větší jistotu, že dostaneme peníze zpátky. Tím, že v tomhle odvětví pracuji, věděla jsem od začátku, kdo má nejvýhodnější pozici, i když to pro výsledek soutěže nebylo tolik podstatné,“ usmívá se Míša. Vyhrát mohla jakákoliv role, věřitel i dlužník. Každý se s rolí popral, jak nejlépe uměl. „Vůbec jsme si to dopředu nezkoušeli nanečisto, pouze na přednáškách práva nám vyučující uváděla příklady z praxe. Insolvenční rejstřík je ale veřejný, takže se mohl každý dopředu podívat na reálné případy.“

KOMPRO NA SOUDCE

I když jsou insolvenční řízení vážná věc, praktická výuka byla pojata jako hra. A ke hře patří zábava. Míša Ulrychová se jí rozhodně nebránila. Při improvizovaném procesu studenty neustále někdo popichoval nebo se snažil jednotlivé strany rozhádat. „Domluvili jsme se s ostatními, že si také uděláme nějakou legraci z druhé strany. A ještě jsme se vsadili, kdo bude lepší,“ směje se Míša. Obětí legrácky se stal soudce krajského soudu Zdeněk Strnad. Míšina kolegyně jej totiž zastihla, jak v přátelském rozhovoru s insolvenčním správcem nastupuje do auta a tým toho hned využil. „Zcela vážně jsme je nařkli, že jsou spřízněné osoby, což může mít vliv na výsledek insolvenčního řízení. Navíc jsme našli také drobnou nesrovnalost ve zprávě insolvenčního správce,“ popisuje Míša. A opravdu se jim podařilo přítomné pány znejistět přesnou replikou jejich rozhovoru. Všichni to naštěstí vzali s humorem a nadsázkou. „Bylo jim jasné, že zábava zvyšuje efekt výuky, určitě jsme si díky tomu odnesli víc vědomostí,“ věří Míša, která nakonec zaujala

i porotu. V ní zasedli kromě již zmiňovaných panů také vedoucí Katedry práva Rudolf Hrubý a Viktor Vojtko z Katedry obchodu a cestovního ruchu, který v insolvenčním řízení plnil improvizovanou roli likvidátora. Míša získala ocenění pro nejlepšího jednotlivce a její obor si odnesl putovní pohár. Do třetice už jí chyběla jen výhra za nejlepší tým. „I když jsem z toho vzešla nejlépe, protože se asi nebojím mluvit a v těchto oblastech se díky práci orientuji, holky z mého týmu toho za mě spoustu odpracovaly. Jsem ráda, že jsem měla v týmu právě je,“ ubezpečuje. O tom, že jí téma insolvenčních procesů opravdu zaujalo, svědčí i téma její diplomové práce. Zabývá se v ní predikcí vstupu do insolvence pomocí bankrotních modelů. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

KAMPA ZVE PO ZKOUŠKOVÉM NA NOVÝ PROGRAM

Na začátku roku sloužil studentský klub Kampa svou nabídkou bezedných šálků kávy a čaje spíše jako studovna a místo odpočinku (či oslav) po zkouškách. Se začátkem letního semestru se však rozjíždí nový program.

S amozřejmostí jsou tradiční pondělní párty, cestovatelské úterky a středeční studentské kulturní akce. Rád bych ale vypíchnul několik zajímavostí. Například pondělí 4. března sice bude hudební jako obvykle, ale dobročinně zaměřené – Teologická fakulta u nás pořádá koncert na podporu Bazalky, stacionáře pro postižené děti,“ upozornil dramaturg klubu Petr Znoj.

Zdárně pokračuje spolupráce se studentskými spolky, zejména Studentskou unií JU, která sídlí v sousedství Kampy. „Poslední únorový den se u nás bude již poněkolkáté konat speed dating nebo 14. března univerzitní kvíz, na 26. a 27. března SU JU chystá další Art Day, který dává studentům možnost představit své umělecké sklony v různých oblastech, od výtvarného umění až po hudbu. V pondělí 1. dubna pak u nás bude studentský Food Fest,“ dodal Znoj.

Zpestřením osazenstva Kampy jsou každý semestr skupiny zahraničních studentů z programu Erasmus. „Vycházíme jim ve spolupráci se zahraničním oddělením rektorátu vstříc a jednou měsíčně pořádáme party speciálně pro ně,“ uvedl dramaturg klubu

Kampa Petr Znoj. Kampa také oslaví svátek sv. Patrika (11. března), o týden později se v rámci spolupráce s jednotlivými fakultami bude konat například „ŘEP párty“ studentů oboru Řízení a ekonomika podniku.

Klub však žije i o víkend. V sobotu 2. března se v aule Jihočeské univerzity (Bolíku) koná přednášková akce TEDex, kde promluví zajímaví řečníci. Po ní bude následovat afterparty právě na Kampě. O víkendech se navíc můžete těšit na nové pivní speciály, které doplní úterní akademické pivo Čtyrák z produkce Zemědělské fakulty.

Budějovický Budvar, který je partnerem Jihočeské univerzity a také hlavním dodavatelem piva pro Kampu, totiž navázal spolupráci s menšími tzv. craftovými (rukodělnými) pivovary, jejichž piva nově distribuuje ve své obchodní síti. „Už na podzim jsme díky Budvaru nabídli hostům některé pivní zajímavosti z malých pivovarů, nyní to bude pravidelně. Ke čtyráckému úterý tak přibude craftový pátek,“ zve provozní Kampy Ludmila Cínková.

Aktuálně dění v Kampě sledujte na www.fb.com/KampaJU. ●

U NÁS VAŘÍME PIVO POCTIVĚ

Petře, v Budějovickém Budvaru jste členem výzkumného týmu, co je náplní vaší práce? Hlídat nároky kladené trhem na kvalitu piva a hledat řešení, která budou v souladu s filosofií tradiční výroby piva. V laboratoři hledáme nové cesty jak efektivně kontrolovat kvalitu piva. Čerpáme inspiraci z odborné literatury a hodně publikujeme.

Proč je vůbec třeba věnovat se v pivovarnictví výzkumu a inovacím?

V rámci trhu například rostou nároky na trvanlivost piva v supermarketech nebo na stabilitu pěny v hospodách. U nás v Budvaru vaříme pivo poctivě. Je pro nás například nepřijatelné používat náhražky chmele, nebo umělé stabilizátory pěny, stejně tak má náš tradiční výrobní postup vlastní nároky na laboratorní kontrolu výroby. Proto je třeba se vyvíjet a hledat nové cesty.

Jak probíhá spolupráce s Jihočeskou univerzitou?

V univerzitním pivovaru vaříme čtyři zkušební várky ročně. Ověřujeme si na nich naše nápady, ladíme recepty inovací. K várkám zveme kolegy z ostatních oddělení pivovaru, aby získali hlubší znalosti v pivovarnictví.

Na studium jakých oborů by se měl člověk zaměřit, když chce pracovat v pivovaru na podobné pozici jako vy?

Pivovar funguje tak trochu jako laboratoř světa, kde lze potkat téměř všechny obory lidského poznání. Ve výrobě piva se uplatňuje například biologie u surovin; fyzika, chemie, inženýrství a biochemie u výroby mladiny; mikrobiologie a analytická chemie u kvašení a dokvašování; strojní a chemické inženýrství a fyzikální chemie u filtrace a stáčení. Vše propojuje matematika, královna věd.

Jaké technologické novinky má Budvar v nejbližší době v plánu?

Do výroby začínáme implementovat nový způsob kvašení nealkoholického piva, kterým se nám povedlo jeho chuť přiblížit pivu alkoholickému. V důsledku horkých a suchých let musíme reagovat na vyšší rozptyl barvy sladu, pro který jsme vymysleli drobné úpravy na varně. Nastoupil k nám nový kolega, kterému jsme připravili disertační práci na téma kvalita piva.

Jak jste se dostal k práci v pivovaru?

Ve 4. ročníku VŠCHT jsem v pokusném pivovaru potkal Adama Brože (dnes sládká Budějovického Budvaru), se kterým jsme si domluvili brigádu v laboratoři. Při brigádě jsem pro docenta Šavla ověřoval jeho nové kontrolní laboratorní postupy. Domluvili jsme se na tématu mé diplomové práce, na které jsem koncem roku 2005 začal v Budvaru pracovat a v pivovaru už jsem zůstal.

Podsládek Budějovického Budvaru Petr Košin pracuje v pivovaru čtrnáct let. Kromě piva miluje své děti, cyklistiku a knihy. Od roku 2011 je členem komise pro vědu a výzkum EBC (European Brewery Convention), vědeckého a technologického poradního orgánu Brewers of Europe. Je autorem a spoluautorem více než 80 odborných sdělení.

NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH CHYBÍ JAZYKOVÁ DIVERZITA

Novým děkanem Filozofické fakulty se v lednu stal bývalý ředitel Ústavu romanistiky Ondřej Pešek. Vysokého, teprve dvaatřicetiletého, docenta na chodbě určitě nepřehlédnete. Na první pohled distingovaný muž umí překvapit – namísto šansoniéra Bécauda dává přednost poslechu psychedelických a punkových kapel.

Pane děkane, začnu trochu nevázně. Mohl bych vás oslovovat pane rytíři?

(úsměv) S tím jsem se tedy ještě nesetkal. Nejedná se o žádný šlechtický titul, je to spíše akademická hodnost, kterou vám propůjčí Francouzská republika.

Pro čtenáře vysvětlím, že jste rytířem Řádu akademických palem, nejvyššího francouzského vyznamenání za zásluhy ve vzdělání, vědě a kultuře, který schvaluje francouzský ministr školství. Co pro vás znamená?

Velmi si vyznamenání vážím, je za ním spousta práce, která mě navíc vždy bavila. Tehdy jsem si jako mladý a bezdětný člověk mohl dovolit věnovat se jí naplno. (úsměv)

Za co jste vyznamenání získal?

Když mi jej pan velvyslanec předával, zmiňoval moji činnost ve Francouzské alianci Jižní Čechy, práci na Katedře romanistiky na Filozofické fakultě a také třeba působení v organizaci Gallica, která sdružuje univerzitní pracoviště vyučující románskou filologii. Nějakou dobu jsem byl předsedou této asociace.

Kolik českých univerzit vyučuje románské jazyky?

Existují ústavy romanistiky, které jsou na etablovaných filozofických fakultách v Praze, Brně, Olomouci, Ostravě a Českých Budějovicích. Pak jsou ještě katedry francouzštiny na pedagogických fakultách,

na Filozofické fakultě v Plzni, nebo třeba v Hradci Králové mají francouzštinu pro cestovní ruch.

A renomé našeho ústavu?

To by asi měl hodnotit někdo jiný, ale myslím, že je výborné. Kolegové nás respektují, zvou na obhajoby doktorských a habilitačních prací, jsme zastoupeni v oborových radách jejich programů. Troufám si říct, že jsme na úrovni kamenných univerzit v Praze a Brně. Na jednotlivých ústavech najdete drobné rozdíly, někde se vyučuje ještě portugalština, kterou my jako samostatný obor nenabízíme, naopak zase máme italštinu, kterou třeba nenabízí v Ostravě.

Ještě zpět k vašemu působení ve Francouzské alianci. Co je vlastně jejím posláním?

Spolek vznikl ve Francii na konci 19. století. Jeho zájmem bylo vyučovat francouzštinu a v tomto jazyku kultivovat občany nejen doma, ale i v cizině. V českých zemích na konci 19. století byla silná frankofilie, takže jedna z prvních Francouzských aliancí mimo území Francie vznikla v Praze. Jejím členem byl třeba Masaryk a mnoho dalších významných osobností. Postupně vznikaly další. Kolem roku 1938 bylo na území Československa více než sedmdesát Francouzských aliancí, což byla nejhustší síť na celém světě! Dnes jich je pro srovnání v České republice šest. Frankofilie byla velmi výrazná až do konce druhé světové války.

To se, předpokládám, po roce 1948 změnilo.

Po roce 1948 spolky šířící západní vzdělanost nebyly slučitelné s novým režimem. Až po roce 1989 začaly být Francouzské aliance obnovovány z iniciativy občanů, nejprve ve větších městech. V Českých Budějovicích nejprve vzniklo Francouzské centrum, které ale bylo později zrušeno. V roce 2001 začal fungovat Francouzsko-český klub a v roce 2004 se přeměnil na Francouzskou alianci Jižní Čechy. Přiznám se, že to bylo trochu složitější než zakládat ji v 90. letech, kdy sem ještě „tekly“ peníze ze západu. O to více si vážím, že se nám to povedlo.

Francouzština byla vždy jazykem diplomacie, vědy a obchodu. Mrzí vás, že ztratila význam nejdůležitějšího světového jazyka a válčuje ji angličtina?

Ono to na první pohled může vypadat jako ztráta pozic, ale zrovna nedávno vyšla zpráva o situaci francouzštiny ve světě a ta je pro ni velmi optimistická. Tvrdí, že novým konti-

nentem, který se bude v příštích desetiletích hlásit o slovo, je Afrika. Někdy kolem roku 2050 se v prognózách hovoří o téměř tři čtvrtě miliardy francouzsky mluvících obyvatel, kteří se budou rekrutovat především z frankofonní Afriky.

Navíc USA i Británie se teď poněkud izolují. Může se tedy Francie znovu stát na kontinentě dominantním hráčem?

To je zajímavá otázka, na kterou je ale těžké odpovědět. Když vznikla Evropská unie, většina oficiálních textů byla ve francouzštině, dnes jsou v angličtině. Co se stane, až Británie EU opustí? Pak možná nastane otázka, proč Evropa užívá jazyk, který je v rámci EU jen jedním z více úředních jazyků ve dvou malých státech, v Irsku a na Maltě.

Proč pro nás vždy byla Francie takovou modlou?

Mělo to více příčin. Naše politické a kulturní elity se po roce 1848 začaly orientovat

na Francii jako zemi, se kterou jsme měli společného odvěkého nepřítele, Německo. Stal se z ní hodný západní blízký spojenec, který může podpořit Čechy v naší národní záležitosti. Navíc v té době byla francouzská kultura dominantní.

Mnichov musel být tedy šok.

Ano. První republika se orientovala na Francii vojensky i hospodářsky. Jenže Francie měla trauma z první světové války, ve které jí zahynulo téměř 1,5 miliónu mladých mužů. Byla to pro Francii ohromně vyčerpávající zkouška, takže se jí pochopitelně nechťelo válčit a snažila se tomu vyhnout. K čemuž nahrála i politika Velké Británie.

Jak v současné době dostat mladé lidi k francouzštině? Dnes ráno jsem jel do práce a v rádiu hrál nezvykle umělec zpívající francouzsky. Probouzí i tohle zájem o jazyk?

Hudba, literatura, film, to vše hraje velkou roli. Francouzská literatura je obrovský monument světového dědictví. Zatímco angličtina je jazyk, bez kterého se v dnešním světě neobejdete a kterým se všude domluvíte v naprosté většině životních i profesních situací, volba druhého jazyka může být daleko více vázána právě na vztah ke kultuře. My jsme však ve specifickém prostředí jižních Čech, kde si děti k angličtině typicky přibírají němčinu, protože za humny je Němec a Rakušan. Nemám vůbec nic proti němčině, ale byla by škoda, kdyby na jihočeských školách románské jazyky vymizely. Francouzština otevírá brány do románského světa, každý další románský jazyk už vám díky ní půjde snadněji. Románskými jazyky se mluví v Africe, v Severní a Jižní Americe, v Asii i Oceánii. Je opravdu užitečné se jim věnovat. A zájem o naše absolventy u nadnárodních firem to potvrzuje.

Jenže zatímco němčině každý Čech alespoň trochu rozumí, když člověk poprvé vidí francouzský text, je to pro něj doslova španělská vesnice.

Přesně tak. Když vidíte francouzskou větu a pak ji někdo přečte, je to velký rozdíl. Je proto třeba francouzštinu vyučovat tak, že nejprve vzbudíme zájem dítěte o fonetiku. To psané přijde potom. Myslím si, že je to stejně obtížný jazyk jako angličtina nebo němčina.

Poslední dobou začíná být znovu v kurzu ruština. Nebude aktuální spíše příklon k východním jazykům?

Opět je to dobře. Jakýkoliv druhý jazyk vedle angličtiny má svůj význam. Ať si žák vybere podle toho, co je mu blízké. Na středních školách musíme klást důraz na diverzitu, neměli bychom sklouznout do nějaké uniformity dvou jazyků. Nerad bych, aby speciálně gymnázia a obchodní školy měly v nabídce pouze angličtinu a němčinu, to by byla pro jižní Čechy kulturní „katastrofa“.

Jak jste se dostal k francouzštině?

Můj otec i děda se učili francouzsky ve škole. Vzpomínám si, jak mi otec recitoval nějaké Villonovy verše a mě zaujala jejich zvukomalebnost. Měl jsem rád Tři mušketýry, líbil se mi zvuk slov jako „d'Artagnan“. Na klatovské gymnázium jsem nastoupil hned po revoluci v roce 1990, kdy se otvírala větší nabídka jazyků. Pro mě byla už tehdy volba francouzštiny věcí kulturní. Němčinu jsem se učil na jazykovec, ale byla pro mě utilitárním jazykem, který se mi bude hodit, když chci jet na brigádu do Německa.

Co máte rád na Francii a Francouzích, je vám blízká jejich mentalita?

Francie je nádherná země, Paříž má pro mě neuvěřitelné kouzlo. Francouzi jsou samozřejmě specifičtí. Jsou na jedné straně někdy až snobsky kultivovaní, na druhou straně dokáží být velmi lidoví. A pak je tu jejich pověstná záliba ve stávkách, manifestacích a rozbíjení výloh, která pro nás Čechy není až tolik pochopitelná. Revoluční chování je jim zkrátka blízké už od dob francouzské revoluce.

Dohovoříte se více románskými jazyky?

Vedle francouzštiny jsem ještě studoval latinu, což je další klíč k románskému světu. Dorozumím se španělsky a částečně italsky.

Devět let jste byl ředitelem Ústavu romanistiky, předáváte jej s klidným svědomím?

Ano, předávám jej s klidným svědomím panu docentovi Radimskému, stejně jako jsem jej já před lety přebíral v dobrém stavu od paní profesorky Radimské. Máme akreditovanou doktorskou romanistiku a chystáme v dohledné době akreditaci habilitačních práv v oblasti románské jazykovědy. A to je obrovský úspěch vzhledem k tomu, že jsme před třiceti lety začínali doslova od nuly na zelené louce. Víte, ono je lehké nějaký obor zrušit, to je otázka jednoho dne. Už ho pak ale nikdy nemusíte dát dohromady. Budování

oboru založeného na kvalitním týmu trvá minimálně dvacet let.

Na Filozofické fakultě jsou dlouhodobě vynikající a silné ústavy historie a bohemistiky. Znamená vaše jmenování děkanem i to, že se začínají prosazovat i ostatní ústavy?

Interpretuji si to i takto, tedy že je romanistika, nebo obecně lingvistika, chápána těmito etablovanými týmy s výraznými osobnostmi jako třetí pilíř fakulty. Svou roli při volbě sehrálo jistě i to, že jsem působil v předešlém vedení jako proděkan. Při volbě panoval obecný konsenzus, že se fakulta ubírá správným směrem, což dokládají úspěchy v institucionálních akreditacích a získávání grantů. Moje kandidatura nebyla kandidaturou opoziční, chci navazovat na tyto úspěchy a rozvíjet pilíře, na kterých fakulta stojí.

Zmínili jsme historii, bohemistiku a romanistiku, jak jsou na tom další ústavy?

Archeologové a archiváři jsou dva malé skvělé ústavy, rovněž s vynikajícími vědeckými výsledky, silnými osobnostmi a doktorským studiem. Pak jsou tu ústavy, které se ještě musí dotvořit do pyramidy plné akreditace – velký potenciál má anglistika, která snad také bude mít v brzké době doktorské studium v oblasti anglické a americké literatury. Specifický je Ústav věd o umění a kultuře, hlavně tím, že je složený z několika menších ústavů a nabízí unikátní obory, které se jinde nevyučují. Potřebovali bychom ale ve spolupráci s Pedagogickou fakultou dořešit otázku germanistiky, protože univerzita potřebuje učitele němčiny pro střední školy. Chtěl bych, aby akreditace tohoto oboru byla vyřešena ještě během mého funkčního období.

Z vašeho programu mě ještě zaujalo několik bodů. Jedním z nich je vyřešit koncepci ruské filologie na Filozofické fakultě.

To je další otázka, o které jednáme s Pedago-

gickou fakultou, která ruský jazyk vyučuje. Přeci jen se ruština vyučuje spíše na středních školách a ruská filologie by tedy na Filozofické fakultě měla existovat. Je rozdíl připravovat učitele pro základní školu a třeba pro elitní gymnázium. Pedagogická fakulta se více soustředí na složku didaktickou, my zase více na složku oborovou. Je to ale opět třeba řešit na úrovni univerzity, zda má o ruskou filologii zájem, protože fakulta si nemůže jen tak zakládat nové obory bez finančního krytí.

Dalším bodem je rozvoj Digital Humanities.

Humanitní vědy jsou silně vázány na rozvoj počítačových technologií. Abychom udrželi krok s dobou, musíme rozvíjet výzkum, který je vytvářen pomocí počítačových metod. Filologové, archeologové, nebo archivisté využívají počítačové programy, které pomáhají zpracovávat data, ale i odhalovat struktury objektů, o kterých bádáme. Jsou důležité i pro literární historiky – mohou vytvářet velké elektronické korpusy textů a analyzovat je. Už to nejsou jen banální statistické programy, ale můžeme díky nim analyzovat sémické molekuly textu a na základě toho modelovat textové významy.

A do třetice jsem vybral téma, kterým je přijímání postdoků na fakultu. V tomto ohledu zatím příliš zkušeností nemáte. Jak jim vytvořit vhodné podmínky?

To je dobrá otázka. Abych navázal na předchozí odpověď, nedávno jsme sem chtěli přilákat postdoka, který by nám pomáhal zavádět právě počítačové systémy na výzkum textů a jazyka. Do konkurzu se bohužel nikdo nepřihlásil. U nás zkrátka ještě infrastruktura přijímání postdoků není dobře rozvinutá. Nejde jen o to zajistit jim odpovídající finanční podmínky, to už bychom i uměli. Fakulta se pro zahraniční vědce musí především zatraktivnit.

Umět je přesvědčit, že jsou naše pracoviště perspektivní a pobyt pro ně bude přínosným. Musíme pro něj zajistit dlouhodobější perspektivu, půl roku je málo. Bohužel to souvisí to i s tím, že naše dva hlavní pilíře, tedy historie a bohemistika, vyžadují znalost češtiny. Potenciál v tomto naopak mají archeologové.

V minulém čísle jsme psali o unikátních a malých oborech. Jaká je role humanitních oborů v dnešním světě?

Přál bych si, kdyby se podařilo pozměnit takový ten hloupý obraz o tom, co jsou to humanitní vědy a jaká je jejich role ve společnosti, který tu šíří některá média, politici nebo představitelé průmyslových podniků. Ti mají nejspíš pocit, že potenciální svářeči studují francouzskou literaturu, a proto jim chybí ve výrobě. Humanitní obory mají do budoucna ohromně zajímavé aplikace, ať už je to umělá inteligence, data mining, vyvíjení algoritmů na analýzu textu. A další nesmírně důležitý rozměr je pěstování kritického myšlení. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

Doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.

Po gymnáziu studoval francouzštinu a latinu na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích. V roce 1999 nastoupil na Katedru francouzského jazyka PF jako asistent, o šest let později získal doktorát na FF MU v Brně. Habilitační řízení v oboru Románské jazyky absolvoval na FF UK v Praze v roce 2012. Na Filozofické fakultě JU se věnuje francouzské a románské lingvistice. Od roku 2013 se podílel na vedení fakulty jako proděkan pro studium, od ledna 2019 je děkanem. Ondřej Pešek je ženatý a má dceru a syna. Mezi jeho největší záliby patří literatura a cyklistika.

BUDĚJOVICKÝ PŮLMARATON PO OSMÉ

V Českých Budějovicích opět vypukne jeden z nejhezčích běžeckých závodů pod hlavičkou RunCzech a Jihočeská univerzita u toho nebude chybět.

Náměstí Přemysla Otakara II. se první červnový podvečer stane epicentrem Mattoni ½ Maratonu České Budějovice. Unikátní trasa závodu přivítá závodníky z různých koutů světa, ale chybět nebudou ani domácí závodníci. Zajímavostí však je, že elitní pole půlmaratonu bude tvořeno pouze atlety ze starého kontinentu. Budějovický půlmaraton je podruhé v řadě součástí projektu EuroHeroes, iniciativy RunCzech, která podporuje a propaguje místní sportovce unikátním způsobem a zahrnuje další tři závody RunCzech. Možnost vyniknout dostane evropská běžecká špička a pro fanoušky a diváky připraví poutavý souboj o první příčky.

Mattoni ½ Maraton České Budějovice je kromě elitních atletů samozřejmě otevřený pro všechny zájemce. V případě, že máte touhu proběhnout startovní bránou, neváhejte s registrací za výhodnější cenu, protože kapacita pro 3 600 běžců je již z poloviny naplněná. Pokud je půlmaraton příliš velkou výzvou, zkusit pokořit tuto vzdálenost můžete s přáteli a známými ve dvou či čtyřčlenné štafety. Užít si skvělou atmosféru závodu můžete i s kočárkem a dětmi v rámci dm rodného běhu, který nabízí tříkilometrovou trasu určenou pro všechny věkové kategorie.

Součástí Mattoni ½ Maratonu České Budějovice je již tradičně univerzitní disciplína Běh o pohár rektora Jihočeské univerzity. Vyrovnat se elitním atletům je náročný úkol, ale šance probojovat se na stupeň vítězů v Běhu o pohár rektora je opravdu vysoká! Tento závod je určen všem studentům a zaměstnancům Jihočeské univerzity v Českých

Budějovicích, kteří v rámci půlmaratonu (21,0975 km) soutěží pouze mezi sebou. V cíli na vítěze čekají poháry, které bude slavnostně předávat sám rektor Jihočeské univerzity Tomáš Machula. V loňském roce suverénně zvítězil Jan Flašar v neuvěřitelném čase 1:16:25. Z vítězství v ženské kategorii se těšila Nela Küffnerová v perfektním čase 1:22:37.

Neváhejte a registrujte se na www.runczech.com.

Text: Igor Murko

Foto: RunCzech

ŽIVOTNÍ ZÁŽITEK MILOŠE VELEMÍNSKÉHO

Prezident České republiky 28. října vyznamenal na Pražském hradě 41 lidí. Medailí Za zásluhy I. stupně tradičně ocenil sportovce, herce, zpěváky nebo vědce a lékaře. Mezi nimi také profesora Miloše Velemínského ze Zdravotně sociální fakulty JU.

Přímé přenosy ze slavnostního udílení státních vyznamenání sleduje Miloš Velemínský v televizi s velkým zájmem každý rok. Ani ve snu ho ale nenapadlo, že by se mezi oceněnými mohl někdy objevit on sám. Když mu v dubnu zavolali, že by mohl být navržen na státní vyznamenání, nevěnoval tomu pozornost. Jenže v září zavolali z prezidentské kanceláře znovu. Tentokrát už s potvrzením, že je mezi oceněnými osobnostmi. Dodnes pořádně neví, kdo jej vlastně navrhl. Přestože nepatří k nekritickým obdivovatelům prezidenta Miloše Zemana (ale ani k jeho zavilým odpůrcům), na vyznamenání je nesmírně hrdý a samotný

ceremoniál byl pro něj obrovským zážitkem. „Prezident Zeman může jistě mít spoustu chyb, ale jeho vystoupení a chování pro mě bylo velmi příjemným překvapením. I přes náročný program, který musel ten den absolvovat, byl stisk jeho ruky pevný,“ popisuje setkání s hlavou státu. Rozumí však i lidem, kteří si vyznamenání odmítnou převzít. „Sám jsem s touhle myšlenkou chvíli bojoval. Ale na vyznamenání mě navrhli lidé takřkajíc zespodu, nemám žádnou protekci z vyšších míst. Pokud někdo vyznamenání odmítne, je to jeho věc. Já jsem hrdý, že jsem ho dostal,“ tvrdí jednoznačně. Dobře si ale uvědomuje, že udílení státních vyznamenání provází kaž-

<< Tenista Radek Štěpánek, profesor Miloš Velemínský a botanik Václav Větvicka při slavnostním ceremoniálu.

dý rok kontroverze. „Tak to zkrátka je. Okruh svých oblíbenců měl Václav Havel, Václav Klaus a má jej i Miloš Zeman. Mě příliš nezajímalo, kdo tam seděl, i když si o některých osobách myslím své. Byl jsem tam já a to je pro mě podstatné. Byl to jeden z nejkrásnějších zážitků mého života. A mám radost, že moje jmenování zatím žádný novinář nekritizoval. Asi tedy nejsem kontroverzní,“ usmívá se respektovaný pediatr. Radost mu udělalo několik stovek gratulačních e-mailů a dodnes mu prý v ordinaci osobně blahopřejí rodiče jeho dětských pacientů.

CHYBĚLA MANŽELKA

Obrovský zážitek – tak se Miloš Velemínský nejčastěji vyjadřuje o samotném ceremonálu. „Už vstup do Matyášovy brány byl senzační. Potom jsme se šli seznámit s prezidentem, jeho manželkou a prezidentem Slovenské republiky Andrejem Kiskou. Bylo vidět, že mezi významnými byla převaha ‚pražských‘, kteří se vzájemně znají, my ‚venkované‘ jsme zůstali trochu osamoceni. No a slavnostní atmosféra Vladislavského sálu, vojáci nesoucí vlajky, to bylo něco krásného,“ vzpomíná. Celá akce měla podle něj jediné mínus – kvůli nemoci se jí nemohla zúčastnit jeho žena, která sledovala živý přenos doma u televize. „Přitom ona má na mém ocenění obrovskou zásluhu, protože mi umožnila věnovat se celý život naplno mojí práci.“ Na Hrad jej doprovodili dcera a syn s partnery a třináctiletý vnuk. O Miloši Velemínském se mluví jako o velkém srdcaři, který své práci obětoval téměř vše. Shodou okolností vedle něj při slavnostním vyhlášení zasedl jiný velký srdcař, bojovník z tenisových kurtů Radek Štěpánek. „Ten byl velmi sympatický. Příjemně jsem si popovídal i s botanikem Václavem Větvíčkou a také s paní Alenou Vitáskovou, bývalou předsedkyní Energetického regulačního úřadu.“ Mile jej překvapilo nejvyšší státní vyznamenání pro čtyřiašedesátiletého Karla Lánského, který během

srpnové okupace v roce 1968 pomáhal udržet svobodné vysílání Československého rozhlasu. Vysoce si cení i Řádu Bílého lva pro prvorepublikového politika Antonína Švehlu. Nejsilnějším momentem prý bylo udělení medailí Za hrdinství in memoriam třem českým vojákům, kteří zemřeli v Afghánistánu. „Ti by si nejspíš zasloužili vlastní ceremoniál, bylo to opravdu hodně emotivní, člověk si uvědomil, co má největší hodnotu,“ uvažuje.

TAKOVÝ JE ŽIVOT

Dvaosmdesátiletý pediatr, vědec a vysokoškolský profesor Miloš Velemínský se na svůj věk příliš neohlíží. Stále má doma v Třeboni pediatrickou ordinaci a několikrát týdně jezdí na Zdravotně sociální fakultu, kde vede Ústav laboratorní diagnostiky a veřejného zdraví. Nedávno vyšla kniha rozhovorů „...takový je život – povídání s průkopníkem neonatologické péče“. Po knize Celebritami proti své vůli jde o další dílo na poli beletrie. „Velký dík patří novinářce Ivaně Karáskové a Lukáši Hudcovi, který knihu doplnil úžasnými ilustracemi.“ Dokončil také skriptu Patofyziologie pro nutriční terapeuty. „Tohle téma ještě nebylo zpracováno a nikomu se do něj příliš nechtělo, tak jsem se do toho pustil,“ vysvětluje. Pro rodiče připravuje další odbornou knihu, tentokrát s názvem Nemocné dítě. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: multimedia.ctk.cz

Profesor Miloš Velemínský je významným představitelem české neonatologie. Jeho zásluhou byla v 70. letech vytvořena první jednotka intenzivní péče pro patologické novorozence na jihu Čech, která pomohla zachránit život nespočtu dětí. V roce 1984 založil první samostatné novorozenecké oddělení v ČR. Je také bývalým děkanem Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

HUDBA JE OČISTNÁ

Vynikající klavírista a dlouholetý pedagog docent František Hudeček byl více než dvacet let vedoucím Katedry hudební výchovy na Pedagogické fakultě JU.

Pochází ze střední Moravy, vystudoval Konzervatoř v Brně a poté pražskou HAMU v oboru hry na klavír. Jeho profesory byli pianisté František Rauch a Valentina Kameníková. Pedagogická práce ho vždycky bavila. „V závěru svých pražských studií jsem dojížděl na plzeňskou konzervatoř a získával první pedagogické zkušenosti. Vstával jsem ráno ve 4 hodiny a v půl osmé už jsem byl na konzervatoři. Vzpomínám si, že často jsem byl ve výuce mnohem dříve než unavení studenti po flámech.“ Ostatně ani v Brně to nebylo lehké. „Byl jsem přespolní, tedy odkázaný na pravidelné cvičení na konzervatoři, kde nebylo snadné najít volné učebny. Režim byl podobný. Vstávat ve 4 a než začala výuka v 8 hodin, měl jsem již dvě a půl hodiny odcvičeno.“ Další cvičební možnost se v učebnách naskýtala až ve večerních hodinách. I tak se stala šesti až osmihodinová individuální příprava každodenní normou! Po studiích na AMU byl František Hudeček v průběhu výkonu základní vojenské služby informován profesorem Rauchem o možnostech působení na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích. Tehdy v roce 1977 tam právě končilo pětileté období experimentálního ověřování nového způsobu vzdělávání učitelů lidových škol umění, které převzalo ruský model oddělující takzvaný výkonnostní směr od pedagogického. Po evaluaci byl uznán jako řádné, čtyřleté, později pětileté, vysokoškolské studium.

Budějovický model postupem času, zhruba od 80. let, převzalo dalších šest fakult vzdělávající učitele. Podle Františka Hudečka je to velký úspěch. „Kdyby naše výsledky nebyly dostatečně průkazné, jistě by náš model nepřebíraly. Nejdále jej v plné a velkorysě šíři rozvinuli v Ostravě,“ zmiňuje. Radost měl i ze

zařazení pracoviště do Registru uměleckých výstupů administrovaných na AMU, nyní na MŠMT. „Špičkoví studenti nám takřkajíc „šlapali na paty“, což nás donutilo stále na sobě pracovat. Nikdy jsem se studentů oboru Učitelství pro SŠ a ZUŠ neptal, kolik hodin se na výuku připravovali, ale snažil jsem se jim být příkladem. Oni to samozřejmě poznali a bez jakéhokoli nátlaku z mé strany mě obvykle následovali.“ Poslední desetiletí nebylo snadné skloubit výuku s vedením katedry a vlastní uměleckou činností, přesto se Františku Hudečkovi podařilo průběžně nahrát asi 12 CD ze světového i českého klasického i soudobého repertoáru.

ÚVAHY FRANTIŠKA HUDEČKA

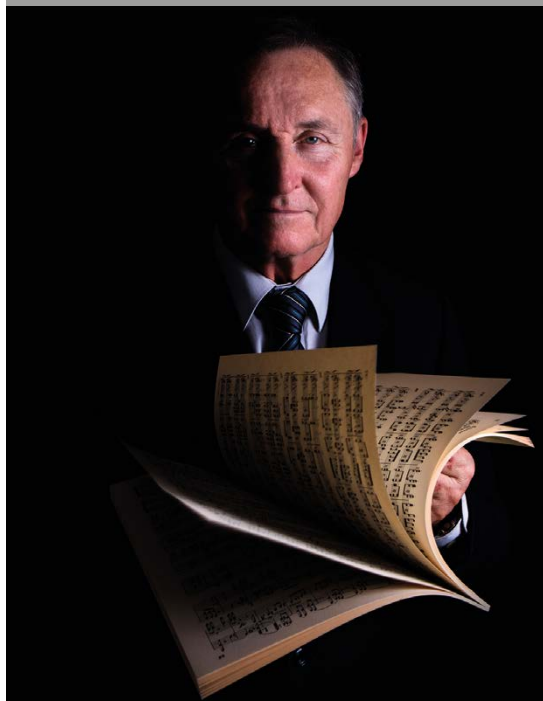
• O ŠTĚSTÍ NA KOLEGY

Myslím si, že se nám na katedře podařilo sestavit tým, který je nejen odborně, ale i lidsky na výši, podporující jeden druhého. Rád bych vyzdvihl jméno klavíristky a naší kolegyně Dinary Suleymanové. Její víceméně náhodné „přistání“ v Českých Budějovicích bylo asi takové jako Valentiny Kameníkové na pražskou konzervatoř a AMU. Obě vyšly ze slavné tradice ruské klavírní školy, reprezentované především linií Genricha Nejgauze se slavnými jmény jeho žáků a jedněch z největších uměleckých osobností 20. století – Svjatoslava Richtera a Emila Gilelse. Paní Dinara absolvovala aspiranturu u profesora Starodubrovského na moskevské konzervatoři, také jednoho z žáků Genricha Nejgauze, a na Všesvazové soutěži ruských (tehdy sovětských) pianistů v roce 1981 získala 2. cenu! Uvažte, z celého Sojuzu! Má vysoké předpoklady k vlastní koncertní činnosti, ale také ráda učí. Ostatně znám jen málo pedagogů, kteří se do-

kází s takovou oddaností a péčí věnovat svým studentům jako ona. Ocenění jejich žáků na celostátních i mezinárodních soutěžích by zabralo jistě nejednu stránku. Vždycky jsem si přál mít kolegu či kolegyni, se kterým, či se kterou bych si i po kumštýřské stránce rozuměl. V případě paní Dinary se mi to splnilo. Koncertních možností není mnoho, mám dojem, že tržní ekonomikou jsme po roce 1989 vyhlili vaničku i s dítětem. Do té doby bylo v Čechách a na Moravě okolo 200 kruhů přátel hudby (sic!), malé vesničky nevyjímaje. Dnes jich přežívá sotva 10. Akcent na tržní vztahy nás totálně deformoval.

• O ÚSPĚŠNÝCH ABSOLVENTECH

Nezpochybnitelným faktem úspěchu fakulty jsou výsledky našich studentů na každoročních mezifakultních interpretačních soutěžích, z nichž si pravidelně odnášeli čelná umístění. Z posledních ročníků jmenujme alespoň ruskou studentku Taťanu Konoplevu a Petru Vaščilkovou. O obě byl z praxe nebývalý zájem. Taťana je v Praze, Petra ve Strakonících. Bylo jich ovšem za čtyřicet let mého působení na fakultě bezpočet. Vítěstvím v nejprestižnější soutěži světa o cenu Královny Alžběty v loňském roce v Bruselu to nepochybně nejdále dotáhl Lukáš Vondráček, syn našich někdejších absolventů z počátku 80. let. Obdobně se umístil můj syn Jan na soutěži Pražského jara v roce 2015, nyní sólo fagotista opery Národního divadla v Praze, hrající ještě pod Evropskými sólisty v Luxemburgu, dokončující doktorská studia na AMU a učící na tomto prestižním pracovišti již od pouhých 24 let! Dcera Veronika se po AMU usadila ve francouzském Belfortu, kde vyvíjí činnost na tamější konzervatoři. Za mnohé jmenujme také Hynka Kmoníčka, někdejšího absolventa oboru kytara, dnešního velvyslance v USA. Další absolventi ZUŠ působí nejen jako ředitelé či učitelé základních uměleckých škol, ale také ve veřejných kulturních institucích. Kromě špiček jsme měli absolventy

na velmi dobré standardní úrovni a občas se nám i něco nepovedlo, ale tak už to v životě bývá. Talenty se nerodí na předpis a zasluhují hodně trpělivé práce.

• O MOTIVACI STUDENTŮ

S lítostí musím konstatovat, že úroveň uchazečů o studium neustále klesá, což lze pozorovat na všech typech a stupních škol. Někde se stala chyba. Zdá se mi, že studenti ztrácejí motivační impulzy, nic je nenutí, mají konzumní blahobyt. Vzpomínám na jednoho význačného portugalského pianistu s lisztovskými kořeny, Sequeira da Costu, který říkal: „Učím na americké univerzitě, mohu odjet kamkoli, na jak dlouho chci, se stálým platem, platí mě americká vláda, ale ani jeden z mých žáků není Američan. Konzumní společnost mu nabízí vše. Proč by se snažil? Nemá motivaci.“ Mám spolužačku na univerzitě v australském Perthu. Učí dvacet studentů, samé Čiňany a má výsledky, o nichž

se nám nemůže ani snít. Uvědomme si, jak se asi chová student z jedné miliardy a tří set milionů obyvatel, pokud se chce prosadit. Známe dost konkrétních příkladů Asiátů, s nimiž jsem se osobně setkal. A máme jich mnoho už v nejbližším okolí, stačí se jet podívat do Prahy, Vídně či Lince. Samozřejmě na univerzity, ne jako na turisty na náměstích. Jak to kontrastuje s postoji některých našich studentů, jimž nabízím volné učebny k práci na sobě, ale oni si jdou raději před školu zakouřit. To se ve výsledku musí zákonitě projevit! Samozřejmě nelze generalizovat.

• O TALENTOVANÝCH DĚTECH

Měl jsem jich za svou pedagogickou éru mnoho, i z malých míst. I tam se totiž rodí talenty. Problém je však v tom, že ve velkém městě jako třeba Praha najdete vynikajícího učitele či trenéra mnohem snadněji než na relativně malém místě. Když se vám dostane do ruky v osmnácti letech po chybných začátcích, bývá už pozdě a hodně času strávíte opravami, mnohdy neodstranitelnými. Ideomotorický vývoj je totiž ukončen už okolo třinácti let věku. Uchopení problematiky čistě racionálně analytickou cestou, bez vlastního prožitku, bývá jen zdoluhavou náhražkou a nikdy už nedosáhne pohybové spontaneity. Je to jako

byste se chtěli naučit hrát hokej z učebnice. Proto i řada sportů začíná už v útlém věku. Velký pozor se však musí dát na zrádné přetížení organismu v rozporu s fyziologickými pohyby při hře. Krásně o tom pojednává právě vyšlá kniha Renaty Červenkové s názory našeho „super fyzioterapa“ profesora Pavla Koláře pod názvem Labyrint pohybu. Vřele doporučuji všem, kdo zamýšlejí dát děti či vnoučata na jakýkoli sport, či hru na hudební nástroj. U hry na nástroj je to samozřejmě racionálně komplikovanější, protože v pozadí skvělé hry je dokonale pracující teoreticko-analytický mozek, kde ruce jsou jen výkonným prostředkem. Často používám srovnání s počítačem. Sebelepší monitor vám nenahradí dokonale fungující řídicí jednotku.

• O VÝZNAMU HUDBY PRO ŽIVOT

Vzpomínám si, že už někdejší dlouholetý ředitel pražské konzervatoře Václav Holzknecht si nechal udělat konec 60. let výzkum týkající se sociopatologických jevů promítajících se do občanské společnosti, jenž prokázal, že v něm nefiguroval ani jeden jedinec, který prošel základním uměleckým vzděláním. A to nebylo o drogách ani ponětí! Vidíte, že hudba, mám na mysli klasická, ne techno na loukách s tisíci wattovými zesilovači a drogami, či každodenní smog v nákupních centrech a masmédiích, má svým způsobem „očistný“ charakter, stejně tak jako sport, šachy či jakýkoli jiný ušlechtilý koníček. V tom vidím důležitou prevenci proti sociopatologickým jevům, jimž jsme každodenně vystaveni, a to nejen ve zprávách TV Nova. Jaký rozdíl mezi setkáními milionové mládeže s papežem Františkem, po nichž nezbyde nikde „ani smítka“. Základ je ve výchově v rodině, v pozitivních vzorech. Divím se, proč musejí dobrovolníci sbírat po někom odpadky v lese? Někde je chyba a tu je třeba pojmenovat a začít s nápravou. Škola všechno nezvládne. ●

Text: F. Hudeček, M. Vlasák

Foto: archiv F. Hudečka

ROMAN FUCHS ŠEDESÁTILETÝ

Roman se narodil 29. ledna 1959 v Praze a také tam absolvoval základní školu a gymnázium. Jeho zájem o přírodu a ornitologii se musel projevat již tehdy, protože když jsem jej potkal na začátku jeho studií na Přírodovědecké fakultě UK v Praze (1978–1983), byl již známým, vyhraněným studentem-ornitologem. Léta na vysoké škole uběhla rychle. Čas musel rozdělit mezi studium, sčítání ptáků, organizování různých akcí studentské odborné činnosti, biologických soutěží či letních kurzů a setkávání se s podobně „postiženými“ kolegy. Jeho výrazná aktivita v ornitologické komunitě neunikla pozornosti pracovníkům tehdejšího Ústavu krajinné ekologie ČSAV v Říčanech u Prahy, kteří jej pozvali v letech 1984–85 na pracoviště ke studijnímu pobytu, kde se věnoval ekologickému monitoringu. V roce 1985 se tento ústav přestěhoval do Českých Budějovic a Roman s ním. To musela být pro Pražáka velká rána, ale badatelská perspektiva a ornitologie zvítězily. Objektem jeho zájmu se stala ptačí společnost. V roce 1991 vznikla Jihočeská univerzita s Biologickou fakultou a její zakladatelé Zdeněk Brandl a Pavel Blažka po dvou letech pozvali Romana Fuchse k asistování u našeho předního zoologa Zdeňka Veselovského. To byl okamžik, který Roman plně využil, a dá se říct, že na něj přímo čekal. Zúžitkoval své badatelské zkušenosti z ČSAV i komunikační dovednosti výrazně opřené o svou zálibu v krásné literatuře. Zpočátku svou pozornost zaměřil na výskyt a chování ptáků v antropogenních prostředích, dále se pak věnoval vnitrodruhovým a mezidruhovým agonistickým interakcím a akustické komunikaci. Postupně se jeho zájem přesouval k detailním behaviorálním mechanismům a začal preferovat laboratorní pokusy na modelových druzích. Navázal úzkou spoluprací s pražskou katedrou zoologie a na katedře v Českých

Budějovicích zformoval „Centrum kognitivní etologie“. K velmi zajímavému bádání zavedl se svými studenty používání ptačích krmítek a atrap hmyzí potravy, ale i atrap ptáků s uměle kombinovanými znaky. Zájem studentů o jeho ornitologická témata se dobře odráží v desítkách obhájených bakalářských, magisterských a doktorských prací, ale i v desítkách odborných publikací a také v hojně navštěvovaných kurzech, které garantuje a přednáší. Zde je třeba především uvést „Zoologii obratlovců“, „Zoogeografii“ a „Ekologii terestrických obratlovců“, zavedl ale i řadu dalších.

Vysokoškolské prostředí pro Romana Fuchse představuje prostředí domovské, ve kterém studentům věnuje všestrannou pozornost a péči a studenti tuto energii vnímají a jemu vracejí. V roce 2010 tak nebylo vůbec překvapivé, že se Roman stal vedoucím Katedry zoologie. Jeho vedení je klidné, uvážlivé, nicméně se dovede také patřičně rozvášnit, když se dostávají věci mimo možnosti rozumného řešení. Ovšem i toto je nakonec dobře přijímáno, protože všichni dobře vědí, že Roman problémem žije a to velmi intenzivně a svědomitě. V roce 2017 se to projevilo v tom, že nakonec i k té habilitaci našel okénko v přeplněném rozvrhu. Čas na katedře ale nezadržitelně plyne a také Roman doputoval k významnému jubileu.

Tento mozaikovitý text je jen velmi hrubou skicou jeho pestrého života. Snad ještě doplním, že ve vzácných chvílích rád pobývá na své chalupě u Sedlčan, kde je dokonce organizován jako dobrovolný hasič. Také je skutečným znalcem (nejen) českých piv.

Romane, přeju Ti, ať dál pokračuje ve zdraví a pracovní pohodě Tvoje životní cesta a na to Ti symbolicky připijím Tvým oblíbeným „Kroužkem“. Tvůj soupeřník českou zoologii Franta Sedláček. ●

Text: František Sedláček, Katedra zoologie PřF JU

PROČ JE CIBULE HOŘKÁ?

Cibule. Na první pohled jedna z nejobyčejnějších a nejběžnějších kuchyňských komodit. Celosvětově se jí ročně vyprodukuje množství v hodnotě téměř 25 miliard dolarů. Také vám přijde, že tahle plodina už musí být probádána skrz naskrz?

O mysl. Českým vědcům se nedávno podařilo objevit devět nových skupin sloučenin, které jsou zodpovědné za hořkou chuť některých cibulovin. Pro naše chemiky z Katedry aplikované chemie Zemědělské fakulty je to obrovský úspěch. Nejen, že tak zásadní objev nečekali, ale i samotný nápad přišel víceméně náhodou. Že u krájení cibule slzíte, ví každý, už jste ale někdy při vaření museli řešit zhořknutí cibule? Obvykle ji nakrájíte a hodíte do jídla. Jenže pokud to neuděláte rychle, cibule postupně získá intenzivně hořkou, prakticky nepoživatelnou chuť. Ani vedoucí laboratoře, docent Roman Kubec, se s tímhle jevem nesetkal. „Upozornil mě na to před deseti lety jeden technolog z americké firmy, která cibuli zpracovává. Tehdy mě nenapadlo, že by tahle problematika ještě nebyla objasněná. Za několik let jsem na tohle téma znovu narazil a zjistil,

že o něm ve vědecké literatuře není vůbec nic, s výjimkou dvou článků starých padesát let,“ líčí Roman Kubec. V kuchyni nad jednou cibulí mávnete rukou, ale pro firmy zpracovávající produkt v tunových množstvích už zhořknutí představuje vážný problém.

V PRESTÍŽNÍM VÝBĚRU

Některé látky v cibuli, třeba ty, které způsobují slzení, známe už od 60. let 20. století. Pak ale nastalo dlouhé výzkumné vakuum a teprve v posledních deseti letech se znovu daří objevovat další nové skupiny sloučenin. Jednu objevili naši vědci, druhou jejich japonské kolegové. „Popravdě, kdybychom se do výzkumu pustili před deseti lety, taky bychom neměli šanci uspět. Umožnil to až nedávný pokrok v separačních technikách. Posunem v dostupné instrumentaci se zase začne dít něco nového,“ věří Roman Kubec, který se na

<< Chemici Iveta Štefanová a Roman Kubec objevili sloučeniny zodpovědné za hořkou chuť cibule.

výzkumu podílel společně s doktorandkou Ivetou Štefanovou. Z původně zamýšleného rychlého bočního projektu se stalo více než dvouleté bádání. Občas vedlo do slepých uliček, ale zejména díky trpělivosti Ivety Štefanové se jej podařilo dokončit. A výsledek stojí za to. Jejich poslední publikace byla vybrána do vysoce prestižního výběru Americké chemické společnosti ACS PressPac, která každý týden zveřejňuje pět mediálně nejzajímavějších článků publikovaných ve všech jejich šedesáti vědeckých časopisech. Bezprostředně po uveřejnění vyvolal článek značný mezinárodní ohlas a byl medializován na mnoha významných internetových serverech po celém světě. Tedy, kromě těch českých, ale to už je jiná kapitola.

POJMENOVALI JE ALLITHIOLANY

Cibuli už byly věnovány desetitisíce odborných článků. Většina z nich se ale týká biologických vlastností a jsou zaměřeny spíše medicínsky. Chemické podstatě dějů se až tolik pracovišť ve světě nevěnuje. „Kromě nás jsou to kolegové v USA a několik pracovišť v Japonsku,“ přibližuje Roman Kubec jedinečnost naší laboratoře. „Látky, které jsme objevili, jsou strukturálně úplně nové, takže jsme měli čest je pojmenovat,“ doplňuje Iveta Štefanová. A protože chemické názvy jsou často příliš komplikované, dávají jim vědci obvykle triviální názvy. Známé jsou například zwibelany vycházející z němčiny. Češi nové sloučeniny pojmenovali allithiolany. Výraz je spojením slov *Allium*, které je botanickým názvem rodu, kam patří česnek a cibule, a thiolany, což jsou sloučeniny obsahující síru. Šestačtyřicetiletý docent Kubec se jimi dlouhodobě zabývá už od studií na pražské VŠCHT. Zkušenosti teď přenáší i do své laboratoře. „Zabýváme se všemi možnými aspekty sírných sloučenin, které se vyskytují v potravinách nebo léčivých rostlinách. Pro českého spotřebitele je to typicky česnek, cibule, pažitka a pórek,“ vysvětluje.

JEHLA V KUPCE SENA

A jak vlastně takový výzkum, na který vědci spotřebovali téměř dva metráky cibule, probíhá? Na jeho začátku je běžný kuchyňský odšťavňovač. Čím více totiž pletivo cibule rozmělníte, tím více se hořkost projeví. Po deseti minutách už je šťáva téměř nepoživatelná. Je třeba ji extrahovat a získaný extrakt rozdělit na jednotlivé látky. K jejich dělení slouží kapalinová chromatografie, jejímž základem je na pohled obyčejná ocelová trubička se speciální náplní. Látky se v koloně začnou dělit a vědci jednotlivé frakce jímají. „V získaném extraktu jsou tisíce různých látek. Bylo to ono pověstné hledání jehly v kupce sena,“ popisuje Roman Kubec. Znovu a znovu bylo nutné látky separovat. Jejich strukturu pomohli díky modernímu vybavení určit i kolegové z Biologického centra AV ČR a Mikrobiologického ústavu v Krči. I tady však číhalo úskalí. „Námi zkoumané sloučeniny jsou často velmi nestabilní. Než jsme je dopravili k měření do Prahy, rozložily se.“ Nakonec se ale vše podařilo. „Zjistili jsme, že máme co do činění s látkami, které jsou strukturálně unikátní, doposud nepopsané,“ popisuje Roman Kubec. Objev této rozsáhlé a dosud neznámé skupiny sloučenin nejenže významně rozšířil dosavadní znalosti o procesech probíhajících při kuchyňském nebo průmyslovém zpracování cibule, ale zároveň může pomoci zpracovatelům k zavedení technologických opatření vedoucích k minimalizaci či úplné eliminaci jejich tvorby. V tom je ale Roman Kubec spíše skeptický: „Jakmile dojde k zásahu do tohoto přirozeného procesu, můžeme tím snížit senzoryckou i biologickou hodnotu cibule nebo bude plodina méně odolná proti škůdcům.“ Rád by se teď s kolegyní Ivetou Štefanovou, která se mezitím na Katedře aplikované chemie stala odbornou asistentkou, pustil do objasnění biologických vlastností allithiolanů. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

DÁVÁ HESLŮM OBSAH

Jan Freidinger pracuje v pražské pobočce Greenpeace, kde vede ekologické kampaně. Přírodovědné vzdělání si doplňoval na Fakultě rybářství a ochrany vod. Vědeckého poznání si zkušený diskutér a sám aktivní rybář cení nade vše.

Řeky plné ryb, ne mikroplastů! Zachraňme Arktidu. Plast je past... Hesla, nad kterými se někteří z nás na chvíli zamyslí, někdo nad nimi ale jen ledabyle mávne rukou a jiný si třeba i řekne: „Už zase ti šílení ekologičtí aktivisté.“

Vstupuji do pražské kanceláře organizace Greenpeace. Na zdech visí plakáty s ekologickou tematikou a na některých nalézám hesla podobná těm výše uvedeným. Za chvíli už sedím v zasedačce s jedním ze zaměstnanců, Janem Freidingerem, a přemýšlím, jestli nějaká z těch hesel nevymyslel právě on. Čtyřicetiletému Freidingerovi z Prahy jde ale v první řadě o obsah, který se za těmi hesly ukrývá. A ten je podle jeho slov závažný. Mluví o nich s obratností zkušeného politika. Na rozdíl od některých svých názorových oponentů ale ví, o čem hovoří. Vyznačuje z něj zápal a hluboká znalost problému. „Mým úkolem tady v Greenpeace je připravovat a vést některé kampaně. Jedná se o týmovou práci. Připravuju ke kampaním strategii a zaštiťuju je odborně,“ přibližuje svou úlohu v organizaci.

Jeho doménou jsou témata jako toxické znečištění, trvale udržitelný rybolov nebo plasty v oceánech. To vše zejména ve vztahu k evropské legislativě, kterou má „v malíku“. Tato témata ho také dovedla ke studiu na Fakultě rybářství a ochrany vod, kterou dálkově navštěvoval od roku 2013 a úspěšně ji dokončil v roce 2016. Svá vysokoškolská studia ale zahájil ještě na sklonku devadesátých let, kdy nastoupil na politologii na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy. „Tehdy bylo v kurzu studovat něco humanitního, tak jsem to zkusil taky. Postupně mě to ale přestávalo

bavit,“ líčí Freidinger. Jeho zájem o přírodu a její ochranu také prohlubovaly cesty do Skalistých hor v USA, kde pracoval na rybí farmě. Jakožto zkušený muškař měl za úkol učit lidi, jak chytat pstruhy. Zájem o rybolov mu zůstal dodnes a Freidinger ho spojuje se zájmem o cestování. Rok co rok vyráží s přáteli do ciziny na ryby.

NEJVĚTŠÍ STRAŠÁK? AKVARIJNÍ RYBIČKY

Jeho první a v zásadě úspěšnou kampaň v Greenpeace byla ta za podobu nové chemické politiky Evropské unie, která je známá také pod zkratkou REACH. Pod ní se skrývá nařízení, které se určuje nakládání s chemickými látkami v celé unii. V Čechách vedl Freidinger též kampaň za zákaz bisfenolu A v kojeneckých láhvích nebo kampaň nazvanou DETOX, jejímž cílem bylo, aby se oděvní značky, jako například Nike nebo Adidas, zavázaly k nulovému vypouštění nebezpečných chemických látek a totéž požadovaly i od svých dodavatelů, nejčastěji ze zemí třetího světa. „A protože Greenpeace vždy vychází z nejnovějších vědeckých poznatků, cítil jsem potřebu doplnit své politologické vzdělání ještě o něco dalšího,“ popisuje své rozhodnutí studovat na Fakultě rybářství a ochrany vod.

Studiem na jihu Čech byl příjemně překvapený. Nadchl ho individuální přístup většiny pedagogů, moderní výukové metody i aktuálnost vědeckých informací, s nimiž měl možnost přijít do styku. Některé předměty pro něj ale byly krušné. „Třeba genetika nebo biotechnologie. Ze všeho nejhorší ale byla akvaristika. Mám špatnou paměť a narvat do ní názvy všech těch rybiček bylo těžké,“ směje

se. Občas se objevila příležitost diskutovat s pedagogy o environmentálních problémech. I při tom si uvědomoval, jak moc je důležité, aby byli vědci aktivní a snažili se pozitivně ovlivňovat veřejné mínění. Aby se nebáli vystupovat v médiích a hlavně – aby uměli výsledky svého výzkumu přetlumočit do řeči obyčejných smrtelníků. O to se Freidinger snaží. Setkává se s politiky a zástupci různých institucí a pře se s nimi, když „mlží“ nebo opírají své názory o nepravdivé informace. „To mě na současném světě zneklidňuje asi nejvíce. Že pro mnohé lidi ztrácejí vědecké důkazy význam, neověřují si, co je pravda, a co ne. Nebo to, jak někteří lidé přemýšlí o Evropské unii, o které přitom ví jen velmi málo,“ kroutí nechápavě hlavou.

Přesto zůstává optimistou a odkazuje při tom na mohutnou odezvu, s jakou se u české veřejnosti setkala kampaň Plast je past. Petici za omezení některých jednorázových plastů už podepsalo přibližně 150 tisíc Čechů. Téma třídění plastů, ale i vody obecně u nás vzbuzuje

v poslední době velký zájem. „Na rozdíl od tématu globálního oteplování. Debata o něm je u nás asi tak deset let pozadu. Tohle téma, stejně jako téma sucha, nedostatku vody, mi chybělo i během mých studií na Fakultě rybářství a ochrany vod. Mělo by se tam podle mě řešit víc,“ naznačuje, co postrádal.

Považuje se sám za ekologického aktivistu? „Jestli aktivista znamená být aktivní a snažit se něco změnit, tak určitě,“ vypořádává se s nálepkou, kterou u nás ne všichni vnímají příznivě. Napadá mě, jestli tento mladý zapálený muž někdy mluví taky o něčem jiném než o ekologických problémech. „Nemám s tím problém, naopak. Nejhorší je, když se z ekologů stanou mentoři, kteří ostatním vyčítají, co dělají blbě. To je cesta do pekel. Strašně rád vypnu a jdu s kamarády na pivo nebo sportovat. Anebo na chalupu k Otavě, kam jezdím s ženou a čtyřletou dcerou,“ doplňuje nakonec. ●

Text: Miroslav Boček

Foto: Petr Zewlakk Vrabc, Greenpeace

<< Jan Freidinger vysvětluje novinářům problematiku mikroplastů během odběru vzorků vltavské vody.

V DUBLINU UČIL FILOZOFII PRO DĚTI

Martin Švec studuje na Teologické fakultě už pátým rokem pedagogiku volného času. V rámci povinné praxe odjel na šestitýdenní pobyt do Irska, kde vyučoval české děti unikátnímu programu Filozofie pro děti.

Na střední škole studoval výpočetní techniku, po studiích chce zamířit k policii, kde pracuje několik členů jeho rodiny. Přesto nedá Martin Švec na pět let strávených na Teologické fakultě dopustit a cítí se tam jako doma. Program Filozofie pro děti jej zaujal už v prváku. „S dětmi třeba řeším otázky, co je domov, strach nebo odvaha. V běžném životě se nad tím nemáme čas zamyslet,“ myslí si. Baví jej přemýšlet nad pojmy a kriticky třídit informace. Děti ale vlastním názorem nesmí ovlivňovat, je pro ně pouze průvodcem, který usměrňuje diskuzi. „Úkolem není dobrat se striktního konce. Spíše se učíme nebát se projevit názor a umět si ho obhájit, případně přijmout názor druhého,“ vysvětluje. Pedagogové volného času míří s tímto jedinečným programem například do školních družin. Praxe je to náročná, protože vyžaduje u dětí značnou koncentraci. A tu je často těžké udržet. A co

teprve v mnohem liberálnějším Irsku, kde je dětem dána daleko větší svoboda. Martin v rámci absolvování povinné praxe odjel koncem října na šest týdnů do České školy v Dublinu, která je součástí neziskové sítě Českých škol bez hranic. Nalákala je právě nabídka workshopů Filozofie pro děti. A zdá se, že se stal průkopníkem, protože škola již projevila zájem o další pedagogy z naší fakulty. Martin učil v českém jazyce děti česko-irských rodičů. Jednalo se o víkendovou zájmovou činnost, přes týden děti chodily do běžné irské školy. Martin měl tedy dostatek volného času na samostudium nebo cestování.

DRUŽNÍ IROVÉ

Do té doby žádný zahraniční studijní pobyt neabsolvoval. Největší obavu měl z nedostatečné znalosti angličtiny. Dnes už se jí nebojí. „Irové vám chtějí porozumět, takže jsem ztratil ostych a přestal se bát chyb. Posledních čtrnáct dní už jsem se odnaučil v hlavě připravovat, co řeknu, a rovnou jsem mluvil. Dokonce jsem začal v angličtině přemýšlet, a to jsem tam byl opravdu jen krátce,“ říká. Místní přízvuk je samozřejmě trochu odlišný. Když si šel zařizovat kartičku na městskou dopravu, staršímu zrzavému Irovi prakticky nerozuměl. Po měsíčním pobytu už pro něj byla místní mluva srozumitelnější. Do kontaktu s jazykem nepřišel tolik, jako kdyby odjel na klasický program Erasmus+. Nejčastěji komunikoval s paní domácí, u které bydlel v podnájmu. Přes týden alespoň zašel do knihovny dublinské Trinity College, kde získá-

val cenné zdroje pro svoji diplomovou práci. „Irové jsou optimističtí a otevření. Kdybych si přisedl k někomu u nás v knihovně, začal by se pravděpodobně mračit, že mu beru klid na práci. V Dublinu si se mnou studenti hned začali povídat,“ oceňuje zdejší přátelský styl života. Diametrálně odlišný byl i přístup pedagogů ke stážistům. „Cítili jsme se tam opravdu jako členové týmu a pedagogové se zajímali o naši zpětnou vazbu na výuku. To se mi na českých školách nestalo,“ konstatuje.

HOSPODA JE KULT

Půlmilionový Dublin má podle Martina atmosféru, která člověka naprosto pohltí. Je plný parků a zeleně, chybí tu paneláky. „Město nemá nějaký monument, za kterým by se stahovaly miliony návštěvníků, ale zapůsobí na vás jako celek.“ Jediným záporom byly zdejší ceny, které jsou pro běžné Čechy opravdu vy-

soké. Za podnájem, který měl Martin hrazený stipendiem, platil 400 eur za měsíc. Vařil si sám, nejen z důvodu, že anglosaské země nebývají mezi kulináři vyhlášené. Na stravování v restauracích mohl klidně zapomenout, ceny jídel začínaly na 15 eurech. Pizza může být v Irsku paradoxně dražší než hovězí steak. Zdejší McDonaldy jsou, na rozdíl od těch našich, opravdu stravovacím zařízením pro chudší vrstvu obyvatel. I když v Čechách Martin nepatří k velkým pijanům, kult irské hospody ho oslovil a několikrát vyhlášené hostince s kamarádem navštívil. „Za piva jsem tam utratil tolik, jako v Čechách za celý život, jedno stojí kolem šesti eur,“ směje se. A na čepu jich bylo třeba pětadvacet. V čele s vynikajícím Guinessem, který po návratu do Čech Martinovi už nikde tolik nechutnal. A protože jsou Irové družní, za chvíli s vámi u stolu sedí další hosté. „Nikdy jsem ale ne-

viděl žádný spor, i když je v noci město plné lidí," diví se. K irské hospodě neodmyslitelně patří i živá hudba, z některých se ozývá tradiční lidová muzika s irskými dudami. Kromě cen Martina zarazilo snad už jen vyzývavé oblékání irských dívek, které prý zdaleka nejsou tak pohledné jako ty naše. „Působí až lacině. A to nejsem žádný puritán,“ tvrdí.

NA MOHERSKÝCH ÚTESECH

Irsko je opravdovou periferií Evropy, ostrov za ostrovem, jak se někdy říká. I když je angličtina hlavním jazykem, obyvatelé se snaží o renesanci irštiny a na všech nápisech ji uvádějí na prvním místě. Povahově prý mají Irové blízko ke Skotům. Jsou i stejně otužilí. První věcí, kterou si Martin v Irsku koupil, byly kalhoty na spaní. „Ústřední topení v bytě se spínalo jen třikrát za den na hodinu, takže bylo stabilně kolem osmnácti stupňů. Člověk si ale zvykne.“ Naopak nepromokavou bundu, kterou si přivezl z Čech, příliš nevyužil. Během šesti týdnů přišlo jen pět dní. V čem jej

Irové pozitivně ovlivnili, bylo třídění odpadu. Před odjezdem se rozhodně nepovažoval za ekologa, po návratu domů začal třídit alespoň plast. „Každý Ir má před barákem tři popelnice a paní domácí dokonce třídila i organický odpad,“ říká. Díky volnějšímu režimu měl Martin čas i na cestování. Nejvíce vzpomíná na Galway, město na západním pobřeží Irska, a výlet na Moherské útesy, které patří k nejvyšším v Evropě. „Vystoupili jsme z autobusu o něco dřív a šli pěšky liduprázdnou krajinou, jen z dálky slyšíte oceán a občas potkáte krávy. Nádhera. Člověk si na útesech přijde hrozně malý, uvědomí si moc a sílu přírody.“ Vzhledem k tomu, že Irsko je domovem low-cost letecké společnosti Ryan Air, dopřál si Martin i několik levných výletů. Hodně se mu líbilo ve waleském Cardiffu a jako velký fotbalový fanoušek si zaletěl do Londýna na zápas Evropské ligy mezi Arsenalem a Sportingem Lisabon. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv Martina Švece

ÚNOR

26. ÚNORA

Akademické půlhodinky: Pavouci z podzemí světa

16:00, Jihočeské muzeum, Dukelská 1
Pravidelný přednáškový cyklus osobností akademického života. Tentokrát s Vlastimilem Růžičkou z Entomologického ústavu BC AV ČR.

26. ÚNORA

Cestovatelské úterky – Brazílie

18:00, studentský klub Kampa
Saša Dědovská v rámci pravidelné cestovatelské besedy s promítáním.

BŘEZEN

4. BŘEZNA

Benefiční festival Světlo Bazalce

18:00, Studentský klub Kampa
Benefiční festival pro Centrum Bazalka pořádají studenti Teologické fakulty. Zahraje pět kapel, vstup je dobrovolný.

5. BŘEZNA

Akademické půlhodinky: Počátky zemědělství – globální pohled

16:00, Jihočeské muzeum, Dukelská 1
Pravidelný přednáškový cyklus osobností akademického života. Tentokrát s Jaromírem Benešem z Laboratoře archeobotaniky a paleoekologie PŘF JU.

7. BŘEZNA

Evropský kvíz

18:00, Studentský klub Kampa
Týmová soutěž pro každého, kdo si chce ověřit znalosti o Evropě a Evropské unii.

12. BŘEZNA

Akademické půlhodinky: Když české kosy kosi africký virus

16:00, Jihočeské muzeum, Dukelská 1
Pravidelný přednáškový cyklus osobností

akademického života. Tentokrát s Václavem Hönigem z Parazitologického ústavu BC AV ČR.

12. BŘEZNA

Motivace v dnešní době

18:00, aula Jihočeské univerzity (Bobík)
Přednášku kouče Mariána Jelínka pořádá Studentská unie JU. Vstup zdarma, nutná registrace na facebookové stránce události.

14. BŘEZNA

Univerzitní kvíz

19:00, Studentský klub Kampa
Proveďte své znalosti v univerzitním kvízu. Registrace týmů probíhá na facebookové stránce události. Akci pořádá Studentská unie JU.

25.–26. BŘEZNA

ART day

Studentský klub Kampa

Festival nejrůznějších uměleckých směrů plný zábavy a kreativity. Těšit se můžete na workshopy, autorská čtení a hudební vystoupení.

26. BŘEZNA

Akademické půlhodinky: Perlorodka – tajuplná kráska z Malše

16:00, Jihočeské muzeum, Dukelská 1
Pravidelný přednáškový cyklus osobností akademického života. Tentokrát s Robertem Ouředníkem ze společnosti BIVALVIA s.r.o.

27. BŘEZNA

Hokejový zápas JU vs. VŠTE

18:00, Budvar aréna České Budějovice
Přijďte už po čtvrté fandit našemu hokejovému týmu ve vysokoškolském derby.

27. BŘEZNA

Welcome back

18:00, Studentský klub Kampa
Seznamte se s „ex-erasmáky“, kteří se právě vrátili ze zahraničí. Zahraniční oddělení a Mezinárodní studentský klub představí své aktivity.

www.jcu.cz
facebook.com/jihoceska.univerzita
twitter.com/JihoceskaUni
instagram.com/jihoceskauniverzita

Universitas
magazín vysokých škol